

waarschuwing, H. W. te C.". Bedoelde medewerker voegt daaraan toe, dat beide redacteurs bekend zijn met de naam van de geadresseerde, alsook van de afzender en besluit met de opmerking, dat, toen hij las, dat de synode van Kampen besloot, dat kandidaten van Apeldoorn aan de Theol. Hogeschool te Kampen kunnen promoveren, hij naar lucht heeft gesnakt.

Alzo: de medewerker en een broeder uit 'n andere denominatie bestuderen (niet de Acta omtrent Bergschenhoek, doch) het pure briefje.

Beide redacteurs van bedoelde medewerker kennen de namen. Tres facit collegium-der-adequate-zakelijkheid. Ze kennen de Acta. En de Kerkgeschiedenis. En de Heer Scheps vertrouwt de drie op het punt der zakelijkheid.

Niet alzo onze ds. J. v. Bruggen. Die liet me het schone geval lezen en zei er iets meer van te zullen vertellen. Toen ds. v. Bruggen ziek werd, had hij de vriendelijkheid, mij de papieren door te zenden. Dan kon ik, desgewenst, ook een kruidig Kerknieuws-kookje ervan bakken. We beginnen.

Ds. v. Bruggen dan schreef aan de Heer Van Til te Oostwold (blijkbaar identiek met „Van T.“ uit het Heerenveense Grote Nieuws) een bedachtzaam briefje: de inhoud kwam hierop neer: hier in Assen (kennen ze daar allemaal de Acta inzake Bergschenhoek? K. S.), hier in Assen gaat het verhaaltje van hand in hand; ik kreeg een brief onder de ogen, die U gezonden zou zijn, afschrift gaat hierbij; hebt U inderdaad het origineel van dit afschrift ontvangen? of..... is het een falsificatie?

De Heer H. v. Til (Oostwold, W. K.) antwoordde ds. v. Bruggen op 17 Aug. 1951. Het antwoord bevat o.m. de volgende bijzonderheden:

a) ik kreeg (wel geen brief, doch) een open briefkaart in Mel j.l., inhoud, zo als door U aangegeven;

b) ondertekenaar was: A. Wassink (en dus niet, zoals het Heerenveense collegium verifieert: H. W. te C.);

c) adres van die meneer kan ik niet noemen. (Blijkbaar ontbrak dat adres op de open briefkaart, K. S.).

Daarop heeft ds. v. Bruggen zich gewend tot de gemeentepolitie in Coevorden. Ik begrijp, dat die C. („H. W. te C.“) Coevorden zal zijn. H. W. bestond wel niet, want het was A. W. Maar Coevorden bestaat nog steeds.

Nu zijn de Heerenveense Kerknieuwsbronnen bekend, ze zeggen het zelf, met de naam van geadresseerde. Maar ook met die van afzender. Ds. v. Bruggen zou dus aan hen hebben kunnen schrijven: mag ik iets van de man weten, die door de pers wandelt, niet eens in komkommertijd? Maar ds. v. Bruggen wist een nog betere weg. Hij schreef de politie te Coevorden. Deze antwoordde hem bij missive no. 2080, ondertekend door de Corpchef van Politie:

Naar aanleiding van Uw schrijven, d.d. 18 Augustus 1951, betreffende inlichtingen omtrent zekere Wassink of Massink, heb ik de eer U Weleerwaarde het volgende te berichten.

Na onderzoek in de bevolkingsregisters dezer gemeente bleek, dat in Coevorden geen personen woonachtig zijn, die Wassink of Massink zijn genaamd, doch wel enkele, die onder de naam Masselink, Wassen en Warrink staan ingeschreven.

Zonder meer is het dezerzijds niet mogelijk de betreffende persoon aan te wijzen, doch stelt U prijs op een zeer wel mogelijke identificatie, dan verzoek ik U het door U ontvangen schrijven mij voor enkele dagen ter inzage toe te zenden. Vanzelfsprekend ontvangt U het na gemaakt gebruik weer terug.

De politie — alle bulde — was dus bereid, de dorstige zielen aan Oprecht Kerknieuws te helpen. Bergschenhoek is te Heerenveen natuurlijk aan alle synodocratische kerkbodelezers van haver tot gort bekend; Coevorden zou dan kunnen volgen. Ds. v. Bruggen schreef toen weer aan

de heer Van Til. Inhoud: de politie wil helpen nagaan of de Heerenveense Clerus een Substantiële Bijdrage tot het Nieuws der Kerk geleverd heeft, ja dan neen, maar de politie zegt: ik moet het origineel daartoe eerst zien: elive, láát het mij zien. Dus: elive, stuur het Origineel op; goede man, lén mij het Origineel voor enkele dagen, dan zal ik het toezenden aan de politie te Coevorden. Op dat men wete of er een falsificatie in het (Kerk)spel is, ja dan neen. Natuurlijk geef ik de woorden van ds. van Bruggen een beetje in het Reformatie-jargon door. Alzo schreef — in zijn klare taal — ds. v. Bruggen aan de heer Van Til te Oostwold op 27 Aug. 1951.

Op 7 Sept. '51 antwoordde de Heer H. v. Til te Oostwold; er stond boven de eerste brief Oostwold (W. K.), boven deze tweede: Oostwold. Hij meldde o.a. het volgende:

a) „Ik geef de begeerde briefkaart niet af, in geen geval“.

b) Ik sluit hierna de correspondentie.

Ziezo, de Coevordense politie kan niet verder. Als misschien de Heerenveense theologen de Kerk-Nieuws-Dorstigen verder willen brengen (want ze kunnen ons verder brengen), ik zal, als ze me hun bevindingen doen weten, de klare bron onverkort doen spuiten over onze Reformatie-lezers.

Aan de Heer Scheps zou ik voor de tussen-periode van Afwachting op Heerenveens Beslissing kunnen raden: probeer eens bij wijze van bladvulling uit de Acta van haar Synode — klare bron! — de tekst op te diepen van het Synode Besluit inzake de uit-het-verband-stoting van Bergschenhoek. Zet dat dan alvast in het „Kerknieuws“. De rechters, die in procedures moeten beslissen — óók procedúres zijn nog altijd Kerknieuws, en er loopt er weer eentje, en met een andere is al gedreigd — kunnen uit dat eventuele Kerknieuws uit de Klare bron der Acta Synodi hun nuttigheid halen. Heerenveen ook. En de Heer Van Til.

Als de Heer Scheps dit Nieuws inzake Bergschenhoek's uitstoting uit de Acta vinden kan, wij zullen het overnemen. Want wij konden het niet in de Acta vinden. Kan hij het niet in de Acta opdienen, wel, geen nood. De Heer Scheps komt nog al eens in Kampen: hij mag me aan de jas trekken, dan zal ik hem een gewaarmerkt afschrift er van tonen. Zonder de politie.

Ik vind namelijk de Synode van de Heer Scheps belangrijker Kerknieuws-leverancierster dan de aan de Heerenveense theologen bekende, hoewel niet bestaande „H. W. te C.". En die Synode, DIE „schrapt“ wél.

K. S.

Prof. Mekkes en Prof. Zuidema inzake „Tenzij“

We hebben, mensen we, uitvoerig kritiek uitgebracht over de „wilde“ exclamaties van prof. Zuidema inzake het boek van de Heer A. Zijlstra, „Tenzij“. We hebben niet verzwegen, dat in die kritiek veel reclame en partij-drift, en heel weinig wetenschappelijke of zelfs profetische ernst te beluisteren viel.

Het doet ons vreugde, meer dan „genoegen“, dat in een kring, die aan prof. Zuidema nauw verwant is (beiden zijn hoogleraar namens de „Calvinistische Wijsbegeerte-Vereniging“), en in een blad (Philosophia Reformata) een betere stem gehoord wordt. Prof. Dr J. P. A. Mekkes schrijft daarin (3e kwartaal, 1951, 138/9):

„Wie kennis neemt van de gisting, welke plaats vindt in den beden zich gereformeerd noemenden kring, kan een lichte emotie van verwondering niet onderdrukken bij het aanhooren van de kritiek, die men durft uiten tegen den inhoud van een werk, als het hierboven vermeld.“

„Wie kennis neemt van de gisting, welke plaats vindt in den beden zich gereformeerd noemenden kring, kan een lichte emotie van verwondering niet onderdrukken bij het aanhooren van de kritiek, die men durft uiten tegen den inhoud van een werk, als het hierboven vermeld.“

Als dan in een kerk, waarin deze afval de geesten vergiftigt, Gods grote genade in Christus voluit wordt gepredikt; als de radicale eis om alleen voor de hemelse Vader te leven op de zielen wordt gebonden; als dus geroepen wordt om midden in het leven van elke dag alles schade en drek te achten om de uitnemendheid van Jezus Christus; als men gedrongen wordt om Christus' wil hier en nu te lijden en smaadheid te dragen, omdat dit onlosmakelijk verbonden is aan het hier en nu christen-zijn — dan ontstaat verzet, dan komt de woede, dan volgt dikwijls de breuk, dan wordt de afval openbaar!

Het is niet minder dan een ramp en een zware zonde bovendien, als de kerk, speciaal de ambtsdragers daarin, van deze afval niets merken. Dan vreet het kwaad ongestoord verder. En dan geschiedt het zelfs practisch onder de leiding en door de prikkel van hen, die het ten bloede toe moesten tegenstaan.

Maar nog groter ramp is het als de kerk deze afval ontziet! Er wordt dan wel iets van beseft, dat het in de kerk niet gaat zoals de Here het wil. Men is ook onrustig, omdat Jezus Christus niet die eer ontvingt als Heer en Heiland, welke Hem vanwege de grote verlossing die Hij tot stand bracht, toekomt. Maar men zoekt naar constructies en theorieën om dit kwaad een plaats te geven en te normaliseren. Men probeert het zo te kleuren, dat het alleszins acceptabel, ja, misschien wel bij uitstek christelijk lijkt.

De manieren waarop dit geschieden kan zijn veellei.

Men kan b.v. accentueren, dat het Evangelie een woord Gods is voor de — overigens geheel ongreppbare

Terwijl toch de voorspitsen van de Doorbraak hoe langer hoe meer opschuiven in onze richting, zijn er nog velen, die in de ure des gevaars achterom zien naar hetgeen op gereformeerd erf eer menselijke autoriteit dan den dienst van God zou kunnen aantasten. Dit was althans onze gewaarwording bij kennismaking van dit..... boek.....

Met den auteur kunnen wij verschillen..... (hierna volgen enkele voorbeelden, K. S.)..... zulks alles neemt niet weg, dat, indien wij met onbevengden christelijke overtuiging het boek openstaan, de totaalindruk een verblijdende moet zijn.

Met waardigheid en liefde voor het oude beginsel heeft de schrijver van de Standaard-Zaterdagavondartikelen zich aan 't werk gezet om uit den schat zijner belezenheid nog eens het gereformeerde volk tot den strijd, waarin hij zelf zijn beste jaren gediend heeft, aan te vuren.

Zeker, wij betreuren de separatie..... Maar dit kan niet wegnemen, dat wij bij zoveel gevaren in engeren kring het naar het grondmotief gerichte en door de woorden der Heilige Schrift gestaafde getuigenis van ons oud mede-lid met dankbaarheid begroeten.

Reeds lezing van de schoone bladzijde (158) over de werkelijke betekenis van de macht, kan ons er van overtuigen, dat het slechts de oude en na veel onderverinding verdiepte bezieling is, die hier spreekt.

Het voorop stellen van het — overigens met gangbare theorieën over een neutraal gehandhaafd mandaat strijdige — regnum Christi (blz. 78), van de Kerk als eerste openbaring daarvan in de afvallige wereld (blz. 87) en van de eenheid van het christenleven (blz. 222) kan slechts onze hartelijke instemming hebben. Wie meent, met een onbegrepen leer der soevereiniteit in eigen kring zich te kunnen onttrekken aan de hier liggende pijnlijke problemen, schiet niet minder tekort, dan het kerkelijk universalisme, waartegen hij wil optreden.

Wat nu de schrijver van Tenzij op blz. 87 over verbond en Kerk opmerkt, heeft met zulk kerkelijk universalisme niets van doen, gelijk ons o.m. het verhandelde op blz. 189 in positieven zin onderwijst.

..

Bijzonder erkentelijk zijn wij den heer Zijlstra voor twee ernstige waarschuwingen, resp. bl. 399 en 427, met betrekking tot de handhaving van het waarachtig staatsgezag tegenover het ook onze geleerden bedreigend syndicalisme, en tegenover het opdringen der volksvrijheden bedreigende partij-eliten. Met hem zijn wij van oordeel, dat hierop de waakzaamheid der christelijke politieke partijen voorhands in de eerste plaats gericht behoort te zijn.

Moge bij alle afkeer van menselijke „stelsels“..... de auteur dit zoo christelijk waarschuwend boek mede door middel van den kring, waarin hij thans meent te moeten arbeiden, het zijne bijdragen tot dieper en reëler bezinning op de problemen der christelijke politiek dan protestantsch Nederland in het algemeen tot heden heeft kunnen opbrengen“.

Tot zover prof. Mekkes.

Let erop, dat dit driestarretje niet de bedoeling heeft, van prof. Mekkes' recensie een „objectief“ verslag te geven. We laten zijn bedenkingen hier rusten, want we hebben geen behoefte, hier daarop in te gaan, enkel, omdat we onderscheiden grondvragen anders menen te moeten stellen, dan de wijsbegeerte der wetstidee het doet. Het is ons ditmaal niet om die vragen te doen.

We geven ook onmiddellijk toe, dat het stellen van de twee namen boven deze driestar een beetje ruzie-achtig schijnen kan, hetgeen dan zou afsteken tegen de toon, waarin recensent schrijft en tegen zijn terughoudendheid inzake de kritiek, die men „durft“ (!, dat is citaat) oefenen op het boek van den Heer Zijlstra.

We weten zulke dingen ook wel.

en denkbeeldige — „ziel“. Of dat het alleen maar dient om de mensen in de wirwar van het aardse leven de weg naar de hemel te wijzen. En dan zo, dat al dat aardse gedoe met de hemel en het daar naar toe gaan practisch in generlei verband staat. Men isoleert dan het evangelie met de ziel en de hemel van deze aarde.

En wat die aarde betreft, och daarmee moet ieder maar zijn eigen gang gaan en doen wat goed is in zijn ogen. Een andere, bijzonder geliefde methode waardoor men de afval ontziet, is het voortdurende spreken en preken over de „gebrokenheid“ van het leven. We leven, zo verzekert men, in een „opgebroken“ situatie, in een wonderlijke, verwarde kluwen van goed en kwaad, recht en onrecht. Wie zal nu met volkomen zekerheid kunnen zeggen hoe ieder daarin naar Gods wil moet leven en handelen? Daarom is alle rechtlijnigheid en het werken met een „zwart-wit-schema“ uit de boze. We moeten op zijn minst aan ieder een zeer grote ruimte laten ten aanzien van het nemen van beslissingen. En we moeten zeer behoudzaam zijn in het beschuldigen van en oordelen over anderen. En we zullen moeten erkennen, dat ten slotte ieder naar eigen inzicht en verantwoordelijkheid zijn weg moet zoeken.

Het allerergste evenwel van wat men in het ontzieten van dat dodelijk gevaar voor de kerk kan praesteren, is het stimuleren van deze afval onder de leus van het veroveren der wereld voor Jezus Christus. Dat ziet men thans overal gebeuren! Er gist, met name in de jeugd onzer dagen, een felle hunkering, een tomeloze drift naar bioscoop, toneel, dans en ander werelds vermaak. In plaats, dat men nu dit alles brengt onder de felle kritiek van het woord Gods; in plaats dat men het daemionisch karakter van de ganse moderne genot- en vermaakwereld meedogenloos ontmaskert en verdoemt; in plaats dat men rusteloos bezig is om te laten zien hoe ongelofelijk veel ellende Satan met deze „asfaltcultuur“ teweeg brengt, gaat

Maar die twee... Er is... lopen... de ergs... hand z... ons, w... vus, p... vinden... trekkers... die nog... is) bij... toen z... naaste... ste v... historis... spuwen... gelen!!... verdedi... van Jo... dema t... Er is... zinnig... Abraham... Ik be... Er z... vrienden... doen o... straks... Maan... Een... werken... huis ga... Zou... van pr...

.. Af e... fantas... men e... telt m... „Onk... In d... 31 te... Noach... meerde... en de... Kun... of nie... Tot... Nat... waar... is, die...

Amice... Wij... ontre... 1920... kenbo... geheel... voor... heer... denis... Wij...

men... voor... Dit... tan e... offer... achtj... men... Me... gedov... hunk... barin... van... steed... were... van... de ge... — ol... van... moge... en d... were... La... Heel... len... verw... met... hun... dit... Maa... en t... deze... tot... we... H... val... onde...